

MEMÒRIA D'ACTIVITATS 2009

Febrer de 2010

SUMARI:

1. ASSESSORAMENT A LA GENERALITAT	
1.1. Catàlegs de paisatge de Catalunya	3
1.2. Participació pública en l'elaboració dels catàlegs de paisatge	4
1.3. Cartes del paisatge	6
1.4. Materials didàctics d'innovació educativa Ciutat, territori, paisatge per a Educació Secundària Obligatoria (ESO)	7
2. RECERCA	
2.1. Indicadors de paisatge de Catalunya	9
2.2. Projecte Paisatges Històrics de Catalunya (PaHisCat)	10
3. DOCUMENTACIÓ	
3.1. Centre de documentació de l'Observatori del Paisatge	11
4. COMUNICACIÓ I DIFUSIÓ	
4.1. Nova imatge i estructura de la pàgina web	13
4.2. Nous continguts al web de l'Observatori del Paisatge	15
4.3. Organització i participació en cursos, seminaris i jornades	19
4.4. Col·laboració amb mitjans de comunicació	23
4.5. Participació en activitats de difusió	25
5. PUBLICACIÓ	
5.1. Desenvolupament del pla editorial	28
5.2. Butlletins digitals	30
5.3. Elaboració d'articles	32
6. PARTICIPACIÓ INSTITUCIONAL	
6.1. Assessorament científic i participació institucional	34
7. ANNEX	
7.1. L'Observatori del Paisatge a la ràdio i a la televisió	35
7.2. Selecció de notícies aparegudes a la premsa	35

1. ASSESSORAMENT DE LA GENERALITAT

1.1 Catàlegs de paisatge de Catalunya

Al llarg de l'any 2009 s'han estat elaborant i coordinant cinc catàlegs de paisatge: els corresponents als àmbits territorials de l'Alt Pirineu i Aran, Comarques Gironines, Terres de l'Ebre, Regió Metropolitana de Barcelona i Comarques Centrals.

El mes de juliol es va lliurar al Departament de Política Territorial i Obres Públiques el Catàleg de paisatge de les Terres de l'Ebre i aquest Departament el va aprovar amb caràcter previ el 9 de novembre de 2009 i el va sotmetre a un període d'informació pública que va durar un mes. El contingut del Catàleg de Terres de Lleida que va lliurar l'Observatori al DPTOP (<http://www.catpaisatge.net>) es va fer disponible a la pàgina web de l'Observatori del Paisatge i han començat els treballs per a la seva publicació, de manera coordinada amb el Departament de Política Territorial i Obres Públiques de la Generalitat de Catalunya.

Taula 1. Estat dels catàlegs de paisatge a 31 de desembre de 2009

Catàleg de paisatge	Equip de treball	Estat actual
Camp de Tarragona	URV-UdG	Aprovat inicialment pel DPTOP
Comarques Centrals	UB	En elaboració per part de l'Observatori
Comarques Gironines	UdG-UPC	En elaboració per part de l'Observatori
Terres de Lleida	UdL-UPC	Aprovat definitivament pel DPTOP
Regió Metropolitana de Barcelona	UPC	En elaboració per part de l'Observatori
Terres de l'Ebre	CODE-URV-COAC(TE)	Aprovat inicialment pel DPTOP
Alt Pirineu i Aran	UAB	En elaboració per part de l'Observatori

1.2 Participació pública en l'elaboració dels catàlegs de paisatge

Per a l'Observatori del Paisatge és fonamental que la ciutadania identifiqui i valori el paisatge on viu, conegui les dinàmiques que el transformen, les seves potencialitats i oportunitats i els seus riscos. Per aquest motiu ha incorporat en les bases conceptuals, metodològiques i procedimentals per a l'elaboració dels catàlegs de paisatge de Catalunya la participació ciutadana com un instrument per implicar i corresponsabilitzar la societat en la gestió i planificació del seu paisatge, i proveir d'informació d'interès als equips encarregats de redactar els catàlegs de paisatge, tal com preveu el Conveni Europeu del Paisatge.

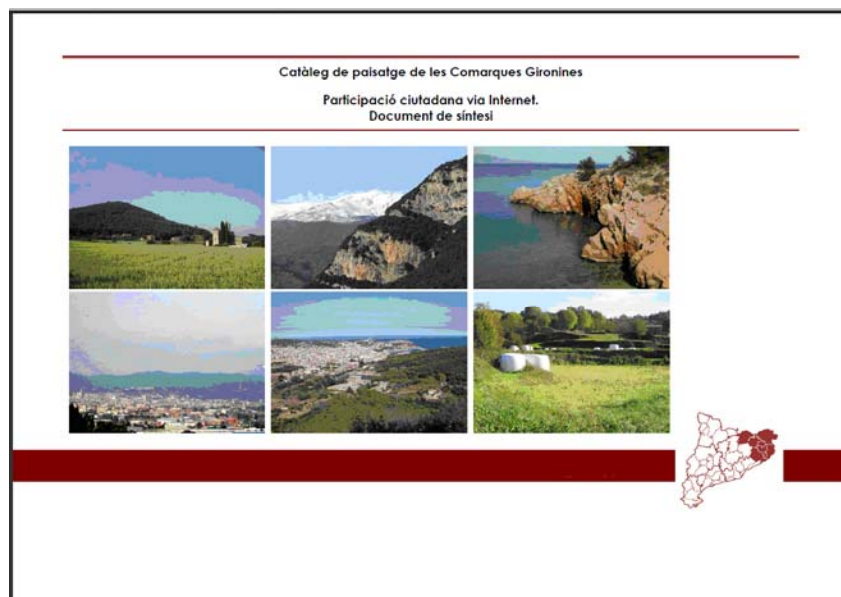
Són diversos els mecanismes de consulta pública utilitzats al llarg de tot el procés d'elaboració dels catàlegs de paisatge i varien en cada catàleg de paisatge. Durant aquest any 2009 s'han realitzat els processos de participació següents:

Catàleg de paisatge de Terres de l'Ebre

- Incorporació al web del document de síntesi de la participació ciutadana a través d'internet efectuat durant l'any 2008.

Catàleg de paisatge de les Comarques Gironines

- Enviament de la documentació de retorn als participants de les sessions de debat que s'havien dut a terme prèviament: es tracta d'un informe que correspon al buidatge de la informació obtinguda en les sessions (amb conclusions generals i continguts concrets).
- Incorporació al web del document de síntesi de la participació ciutadana a través d'internet.

Catàleg de paisatge de la Regió Metropolitana de Barcelona

- Enviament de la documentació de retorn als participants de les sessions de debat que s'havien dut a terme durant el 2008: es tracta d'un informe que correspon al buidatge de la informació obtinguda en les sessions (amb conclusions generals i continguts concrets).
- Incorporació al web del document de síntesi de la participació ciutadana a través d'internet.

Catàleg de paisatge de l'Alt Pirineu i Aran

- Enviament de la documentació de retorn als participants de les sessions de debat que s'havien dut a terme prèviament: es tracta d'un informe que correspon al buidatge de la informació obtinguda en les sessions (amb conclusions generals i continguts concrets).
- Incorporació al web del document de síntesi de la participació ciutadana a través d'internet efectuat durant l'any 2008.

Catàleg de paisatge de les Comarques Centrals

- Entrevistes en profunditat als principals actors del paisatge (institucions, sectors econòmics i socials, experts, etc.) de manera individual, per tal de conèixer la seva opinió sobre les problemàtiques, valors, característiques i reptes del paisatge.
- Taules de debat amb agents de paisatge. Reunions de debat temàtiques amb una selecció de representants d'institucions, entitats públiques i privades, sectors econòmics i socials o experts en la matèria. A diferència de les entrevistes en profunditat, a la taula coincideixen diversos agents de paisatge que aporten visions diferenciades sobre un mateix tema.
- Inici de la consulta a través del web de l'Observatori del paisatge per a copsar la percepció de la població en relació amb els diferents paisatges. La consulta finalitzarà l'1 de març de 2010.

1.3 Cartes del paisatge

Les cartes del paisatge són **instruments de concertació** d'acords **entre agents d'un territori** per tal de promoure accions i estratègies de millora i valoració del paisatge.

L'Observatori del Paisatge de Catalunya, conscient de l'interès creixent per part de la societat catalana i, en concret, dels responsables polítics locals en la preservació del paisatge, s'implica amb la Direcció General d'Arquitectura i Paisatge del Departament de Política Territorial i Obres Públiques en el desenvolupament d'experiències modèliques de cartes del paisatge, previstes per la Llei de protecció, gestió i ordenació del paisatge. L'objectiu és que serveixin de guia per altres territoris que desitgin endegar experiències similars.

Des de l'any 2006 l'Observatori del Paisatge de Catalunya, juntament amb el Departament de Política Territorial i Obres Públiques, ha treballat per fomentar la redacció de la Carta del paisatge de la Vall de Camprodon (Ripollès) i la Carta del paisatge dels municipis de la vall de la riera d'Argentona (Maresme). Durant l'any 2008 es va iniciar també la redacció de la Carta del paisatge de la Vall del Tenes (Vallès Oriental) i es va firmar el conveni corresponent per a realitzar la Carta del paisatge de l'Alt Empordà. En els quatre casos, l'Observatori té encarregades les funcions de seguiment i assessorament de l'experiència, vetllant per la coherència de les cartes amb els catàlegs de paisatge dels àmbits corresponents (Comarques Gironines i Regió Metropolitana de Barcelona). Les iniciatives estan liderades, en qualsevol cas, per la Direcció General d'Arquitectura i Paisatge.

La Carta del paisatge de la Vall de Camprodon va ser aprovada el 4 de desembre de 2009 a Sant Pau de Segúries per part dels agents promotors, en un acte que va comptar amb la presència de l'Observatori del Paisatge. A l'apartat de 'Cartes del paisatge' del web de l'Observatori del Paisatge s'hi troben totes les accions que es porten a terme en el marc d'aquests acords.

[català](#) | [español](#) | [english](#) | [français](#)

[inici](#) | [glossari](#) | [mapa del web](#) | [imatge corporativa](#) | [contacte](#)

Observatori del Paisatge

[L'OBSERVATORI](#) | [ACTIVITAT](#) | [CENTRE DE DOCUMENTACIÓ](#) | [ACTUALITAT](#) | [DIRECTORI](#)

ACTIVITAT DE L'OBSERVATORI

estat de desenvolupament

Les cartes de paisatge que es troben en desenvolupament a Catalunya són les següents:

ALT Penedès	
INICI	2002
FIRMA	14 d'octubre de 2004 (Consell Comarcal de l'Alt Penedès) 9 de desembre de 2004 (ajuntaments i entitats)
ESTAT	Fase 3 completada*
ACCIONS	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Carta del paisatge de l'Alt Penedès - Resum (7,6Mb) ☐ Acord de la Carta del paisatge, 15 d'octubre de 2004 (0,2Mb) ☐ Publicació de fitxes de bones pràctiques en el paisatge vitivinícola (9,5Mb) ☐ Acords per a la integració paisatgística de polígons industrials (1,8Mb) ☐ Aprovació d'una ordenança tipus de paisatge ☐ Acords en el tractament de les rotondes (1,8Mb)
AGENTS IMPULSORS	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Associació "Terra Vitium" ☐ Consell Comarcal de l'Alt Penedès ☐ Generalitat de Catalunya (Dpt. de Medi Ambient, Dpt. de Política Territorial i Obres Públiques, Dpt. d'Agricultura, Ramaderia i Pesca)

1.4 Materials didàctics d'innovació educativa Ciutat, territori, paisatge

La sensibilització en matèria de paisatge és una de les principals tasques de l'Observatori del Paisatge. Amb aquesta finalitat, treballa des de l'any 2006 en coordinació amb la Direcció General d'Arquitectura i Paisatge del Departament de Política Territorial i Obres Públiques i de la Direcció General d'Innovació Educativa del Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya en el disseny i implementació de materials pedagògics sobre paisatge destinats a l'alumnat d'educació secundària obligatòria, anomenats Ciutat, territori, paisatge.

L'objectiu del projecte, innovador en l'àmbit català i europeu, és:

- Sensibilitzar i educar els escolars d'educació secundària obligatòria en el coneixement del fet urbà, la cultura del territori i els valors del paisatge.
- Promoure la utilització de les noves tecnologies en els aprenentatges.
- Reforçar les competències bàsiques previstes per a aquesta etapa.

Els materials didàctics estan formats per:

- La carpeta amb dotze làmines en format paper (cadascuna dedicada a un paisatge de Catalunya) permet als alumnes treballar en equip per interpretar paisatges representatius de la diversitat paisatgística de Catalunya.
- El web "Ciutat, territori, paisatge", que amplia el contingut de les dotze làmines amb activitats interactives amb nombroses imatges, animacions i sons que faciliten la comprensió dels paisatges i fan més atractiu l'aprenentatge.
- Una guia didàctica pel professorat amb activitats a desenvolupar pels alumnes.

El projecte, presentat públicament el gener de 2009, començà a implementar-se al llarg de l'any 2009. Prèviament a la seva generalització, s'havia realitzat durant els anys 2007 i 2008 una prova pilot en deu centres educatius per tal de validar-ne els continguts.

Durant l'any 2009 l'Observatori del Paisatge de Catalunya ha treballat principalment en l'actualització del web educatiu Ciutat, territori, paisatge, material fonamental del projecte, i ha participat en presentacions i cursos de formació per a professors organitzats pel Departament d'Educació.

Observatori del Paisatge - Mozilla Firefox
 http://www.catpaisatge.net/educacio/index.php

Observatori del Paisatge

Àrea de professorat

Ciutat, territori, paisatge

Materials didàctics per a l'educació secundària obligatòria

"Ciutat, territori, paisatge" és un projecte d'innovació educativa que fomenta la cultura del territori i la sensibilització envers el paisatge. S'inscriu en els objectius generals i finals de l'educació secundària obligatòria (ESO) establerts segons el decret 17/2000, de 25 de juny, de la Generalitat de Catalunya, així com en els objectius de sensibilització paisatgística previstos per la Llei 8/2005, de 8 de juny, de protecció, gestió i ordenació del paisatge de Catalunya.

"Ciutat, territori, paisatge" està promogut pel Departament d'Educació, el Departament de Política Territorial i Obres Públiques i l'Observatori del Paisatge de Catalunya.

La finalitat principal d'aquest projecte és facilitar la tasca del professorat, contribuir a l'actualització dels coneixements de l'alumnat d'ESO sobre la ciutat i el territori de la Catalunya actual, i promoure la sensibilització envers el paisatge, com a component important del patrimoni natural i cultural del nostre país i, per tant, de la nostra identitat col·lectiva.

Aquest web, conjuntament amb les lliures de paisatge, contenen el material de suport del projecte educatiu.

Accés alumnat

Identificador:

Contrasenya:

Per fer ús d'aquest web, podeu registrar-vos o bé entrar com a [visitant](#)

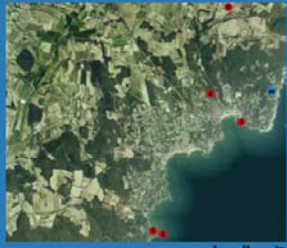

© 2009 Observatori del Paisatge de Catalunya
www.catpaisatge.net

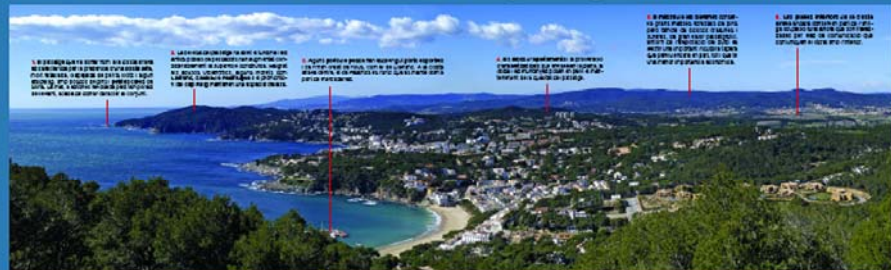
Generalitat de Catalunya Observatori del Paisatge

Pel

Làmina 4 La Costa Brava

El paisatge com a recurs turístic

1. La sensibilització envers el paisatge és un dels objectius principals de l'educació secundària obligatòria (ESO) establerts segons el decret 17/2000, de 25 de juny, de la Generalitat de Catalunya, així com en els objectius de sensibilització paisatgística previstos per la Llei 8/2005, de 8 de juny, de protecció, gestió i ordenació del paisatge de Catalunya.
2. La sensibilització envers el paisatge és un dels objectius principals de l'educació secundària obligatòria (ESO) establerts segons el decret 17/2000, de 25 de juny, de la Generalitat de Catalunya, així com en els objectius de sensibilització paisatgística previstos per la Llei 8/2005, de 8 de juny, de protecció, gestió i ordenació del paisatge de Catalunya.
3. Aquest projecte pretén proporcionar als alumnes de l'ESO un material didàctic que els permeti conèixer el paisatge de Catalunya i el seu patrimoni natural i cultural.
4. Els recursos paisatgístics són un dels elements més importants del patrimoni natural i cultural de Catalunya i, per tant, de la nostra identitat col·lectiva.
5. La sensibilització envers el paisatge és un dels objectius principals de l'educació secundària obligatòria (ESO) establerts segons el decret 17/2000, de 25 de juny, de la Generalitat de Catalunya, així com en els objectius de sensibilització paisatgística previstos per la Llei 8/2005, de 8 de juny, de protecció, gestió i ordenació del paisatge de Catalunya.
6. Els recursos paisatgístics són un dels elements més importants del patrimoni natural i cultural de Catalunya i, per tant, de la nostra identitat col·lectiva.

La Costa Brava

La Costa Brava és una de les zones més turístiques de Catalunya. El seu paisatge és característic i únic, amb una gran varietat de formes i colors. Aquesta zona és considerada un dels més bonics paisatges de Catalunya i és un dels principals atractius turístics de la regió.

El paisatge

El paisatge és un dels elements més importants del patrimoni natural i cultural de Catalunya i, per tant, de la nostra identitat col·lectiva. El paisatge de Catalunya és molt divers i variat, amb una gran varietat de formes i colors. Aquesta diversitat és el resultat de la gran varietat de condicions geogràfiques i climàtiques que caracteritzen el país.

La sensibilització

La sensibilització envers el paisatge és un dels objectius principals de l'educació secundària obligatòria (ESO) establerts segons el decret 17/2000, de 25 de juny, de la Generalitat de Catalunya, així com en els objectius de sensibilització paisatgística previstos per la Llei 8/2005, de 8 de juny, de protecció, gestió i ordenació del paisatge de Catalunya.

Patrimoni del paisatge

El patrimoni del paisatge és un dels elements més importants del patrimoni natural i cultural de Catalunya i, per tant, de la nostra identitat col·lectiva. El patrimoni del paisatge de Catalunya és molt divers i variat, amb una gran varietat de formes i colors. Aquesta diversitat és el resultat de la gran varietat de condicions geogràfiques i climàtiques que caracteritzen el país.

La sensibilització

La sensibilització envers el paisatge és un dels objectius principals de l'educació secundària obligatòria (ESO) establerts segons el decret 17/2000, de 25 de juny, de la Generalitat de Catalunya, així com en els objectius de sensibilització paisatgística previstos per la Llei 8/2005, de 8 de juny, de protecció, gestió i ordenació del paisatge de Catalunya.

La sensibilització

La sensibilització envers el paisatge és un dels objectius principals de l'educació secundària obligatòria (ESO) establerts segons el decret 17/2000, de 25 de juny, de la Generalitat de Catalunya, així com en els objectius de sensibilització paisatgística previstos per la Llei 8/2005, de 8 de juny, de protecció, gestió i ordenació del paisatge de Catalunya.

2. RECERCA

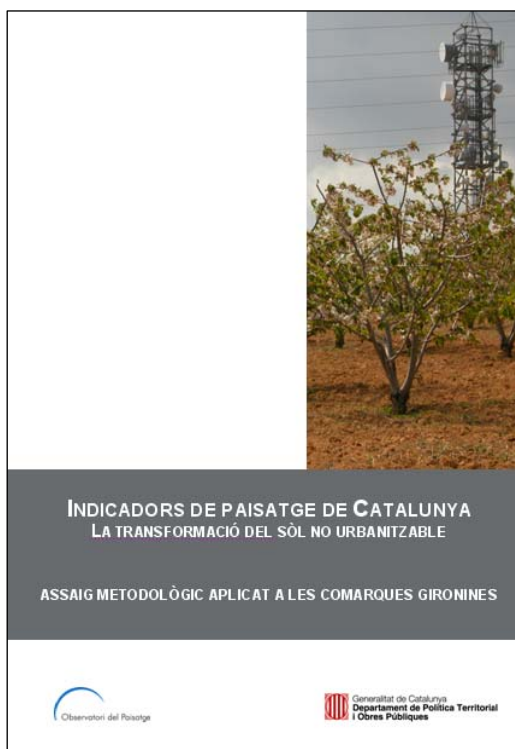

2.1 Indicadors de seguiment de l'estat i evolució dels paisatges de Catalunya

L'Observatori del Paisatge de Catalunya treballa en la definició i aplicació d'una llista de deu indicadors de paisatge per a Catalunya des de l'òptica ambiental, cultural i social, que permetin conèixer i fer un seguiment de l'estat dels paisatges catalans i la seva evolució, així com les polítiques de paisatge a Catalunya, seguint els principis del desenvolupament sostenible.

La llista provisional d'indicadors és la següent:

- Transformació del paisatge
- Diversitat paisatgística
- Fragmentació paisatgística
- Valor econòmic del paisatge
- Coneixement paisatgístic
- Sociabilitat paisatgística
- Paisatge en la comunicació
- Satisfacció paisatgística
- Aplicació dels instruments de la Llei de protecció, gestió i ordenació del paisatge de Catalunya
- Actuació pública i privada en protecció, gestió i ordenació del paisatge

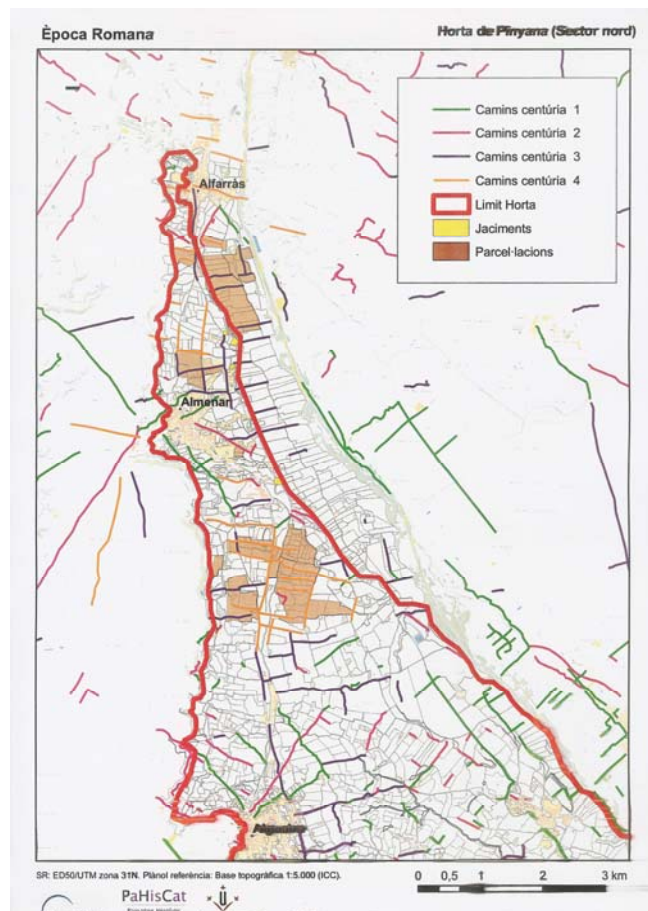

Durant el 2009 l'Observatori del Paisatge ha treballat en la definició i desplegament de la llista d'indicadors, especialment en els de transformació del paisatge, diversitat paisatgística i aplicació dels instruments de la Llei de protecció, gestió i ordenació del paisatge de Catalunya. Específicament, un conveni amb la Direcció General d'Urbanisme del Departament de Política Territorial i Obres Públiques va permetre avançar en el desenvolupament d'una metodologia per avaluar la transformació del paisatge en el sòl no urbanitzable.

2.2 Projecte Paisatges Històrics de Catalunya (PaHisCat)

Els catàlegs de paisatge de Catalunya mostren l'extraordinària varietat de paisatges de Catalunya. Els 135 paisatges identificats i caracteritzats que cobreixen tot el territori català són el resultat d'una evolució històrica que n'ha conformat el caràcter i la identitat. En línia amb experiències similars endegades en altres països europeus, com per exemple el programa *Historic Landscape Characterisation* d'Anglaterra, l'Observatori del Paisatge de Catalunya, per encàrrec del Departament de Política Territorial i Obres Públiques de la Generalitat de Catalunya, va iniciar a finals de l'any 2009 una línia de recerca a través del projecte Paisatge Històric de Catalunya (PaHisCat) sobre l'evolució històrica dels paisatges de Catalunya, com a complement dels catàlegs de paisatge.

El projecte PaHisCat, la direcció científica del qual va a càrrec d'investigadors de la Universitat de Lleida, persegueix una doble finalitat: d'una banda estudia els paisatges del passat per entendre'n millor la seva evolució i, de l'altra, s'orienta cap al futur, atès que ha de donar pautes que serveixin per a una millor protecció, ordenació i gestió dels paisatges de Catalunya. L'àmbit d'estudi de PaHisCat per aquest primer any se centra en les unitats de paisatge següents: Conca de Poblet, Horta de Pinyana, Terraprimis i Vall Cerdana.

3. CENTRE DE DOCUMENTACIÓ

3.1. Centre de documentació de l'Observatori del Paisatge

El centre de documentació de l'Observatori del Paisatge és un espai d'informació i consulta gratuït i obert a tothom, amb vocació d'esdevenir un centre de referència en temes de paisatge a Catalunya en un sentit ampli i en especial en l'àrea de planificació i gestió del paisatge.

Les principals funcions del centre són donar suport a l'Observatori del Paisatge en el desenvolupament de la seva activitat; donar suport als treballs de recerca sobre paisatge realitzats per institucions o particulars; i oferir la màxima informació actualitzada i de qualitat a les persones interessades en el paisatge.

El fons del centre de documentació conté monografies, publicacions periòdiques, documents inèdits, premsa, documents audiovisuals...

Els serveis que ofereix el centre de documentació de l'Observatori del Paisatge són els següents:

- Consulta del fons bibliogràfic: el fons és d'accés públic i només cal concertar cita prèvia.
- Préstec interbibliotecari: préstec de documents a altres biblioteques i centres de documentació de Catalunya, d'Espanya i d'arreu d'Europa.
- Intercanvi d'informació i documentació amb organismes, institucions i investigadors.

Les principals tasques realitzades l'any 2009 han estat:

- Ampliació del 14,5% del fons documental existent. En data 31 de desembre de 2009 el fons era de 2088 documents, entre llibres i articles en suport paper i digital, dvds, cd-roms... Els documents s'han adquirit a través de compra, donatius de diverses institucions i organitzacions d'arreu d'Europa relacionades amb l'Observatori, i l'intercanvi establert amb el centre de documentació del CDAN, l'Insitut del Paisatge Urbà i la Qualitat de Vida de l'Ajuntament de Barcelona, el centre de documentació del Parc Natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa i altres centres relacionats amb la temàtica del paisatge.

- Gestió, catalogació i ordenació del fons documental en format paper, analògic i digital tant en el catàleg local de l'Observatori com en el Catàleg Col·lectiu d'Universitats Catalanes.
- Atenció i gestió de les consultes rebudes tant per correu electrònic com les rebudes directament pels usuaris que es desplacen a Olot. El perfil d'usuari és el de, per una banda, consultors tècnics i professionals, i de l'altra, estudiants de cicle superior i investigadors.
- Recomanació de documents disponibles al centre de documentació a través del butlletí *Paisatg-e*.
- Actualització de les bibliografies dels dossiers temàtics sobre *Arbres monumentals i singulars i els Paisatges de la pedra seca* i la creació de bibliografia per al nou dossier sobre *Jardins*.
- Difusió i explicació del centre de documentació a les visites que rep l'Observatori, algunes de les quals ja es programen anualment.
- Aquest any s'ha arribat a un acord amb la biblioteca de la Universitat Politècnica de Catalunya per eliminar el cobrament en el servei de préstec interbibliotecari.

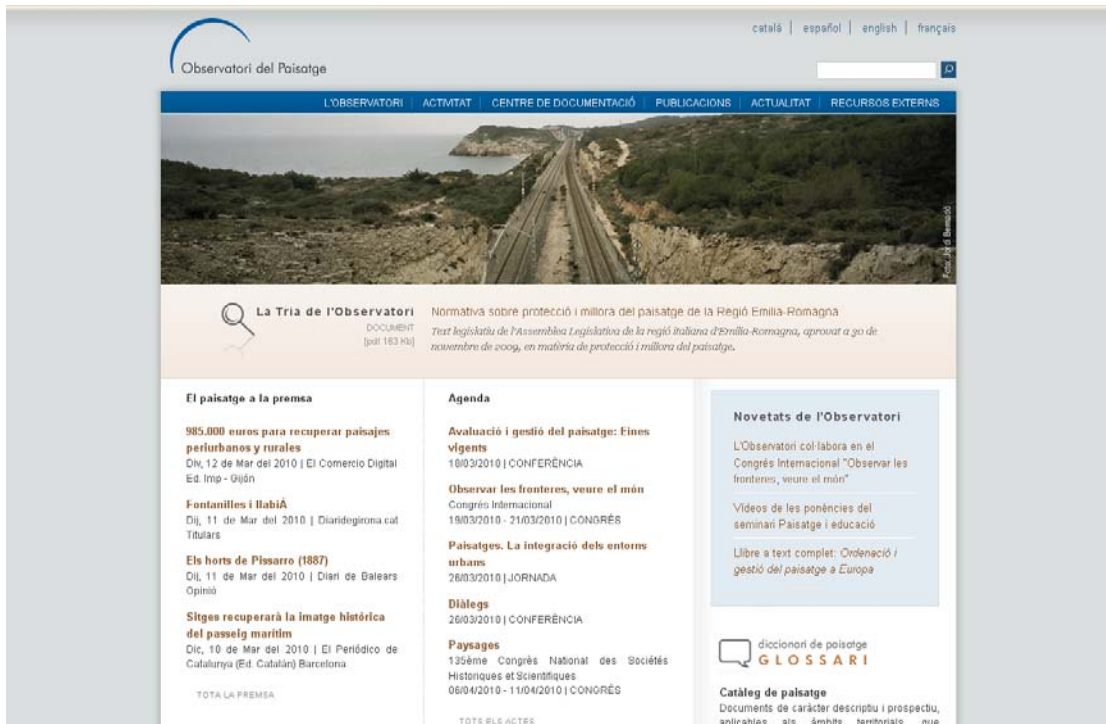
4. COMUNICACIÓ I DIFUSIÓ

4.1. Nova imatge i estructura de la pàgina web

L'Observatori del Paisatge de Catalunya ha renovat durant l'any 2009 la imatge general i alguns continguts del seu web (www.catpaisatge.net) amb l'objectiu de donar un servei més ampli, ràpid, eficaç, senzill i fent ús de tecnologies actualitzades. Una de les principals novetats del web és l'apartat "Novetats de l'Observatori", dedicat a la informació més recent sobre l'activitat de l'organisme.

També s'han reestructurat alguns apartats per tal de facilitar la tasca de cercar informació. D'aquesta manera, l'apartat "Publicacions" agrupa ara tots els butlletins digitals, tots els dossiers temàtics i els llibres publicats fins al moment. El directori també s'ha retocat i passa a anomenar-se "Recursos externs", on es poden trobar enllaços a les principals institucions i iniciatives d'arreu del món relacionades amb el paisatge. A causa de la diversificació d'activitats que porta a terme l'Observatori, ha estat necessari també ampliar els subapartats de la secció "Activitat", i ara s'hi pot trobar tota la documentació relacionada amb els seminaris i jornades que aquest consorci organitza.

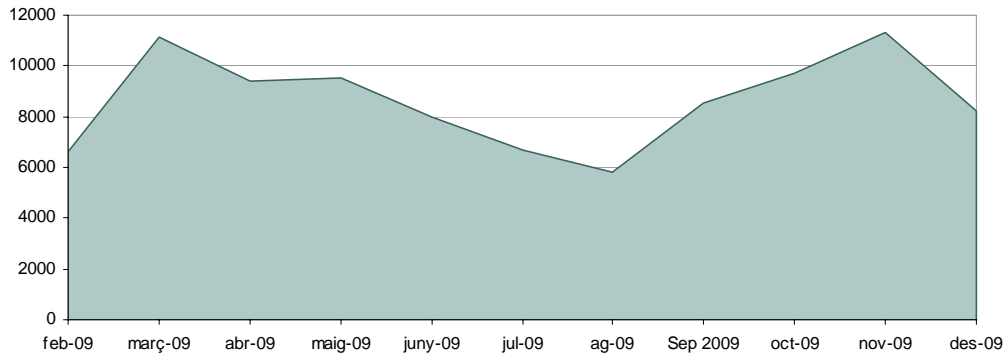
Una altra novetat rellevant del nou web és la incorporació a la pàgina inicial d'una selecció temporal de fotografies dels principals fotògrafs de paisatge de casa nostra. Es pretén així fer una aposta clara per la fotografia com a eina d'informació, comunicació, sensibilització, i al servei de les polítiques de paisatge. Aquest nou apartat s'ha estrenat amb una seqüència de setanta fotografies del fotògraf Jordi Bernadó sobre paisatges catalans i de tot el món, que es poden veure des del novembre de 2009 fins al mes d'abril de 2010.

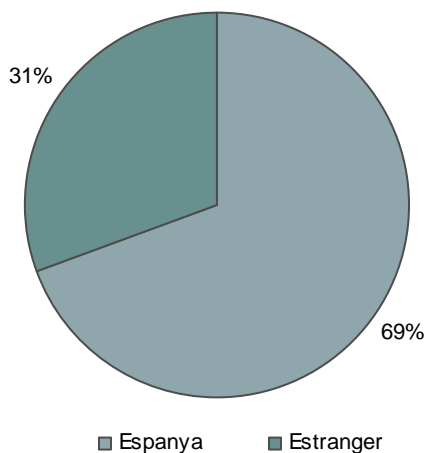
The screenshot shows the homepage of the Observatori del Paisatge website. At the top, there is a navigation menu with links for 'L'OBSERVATORI', 'ACTIVITAT', 'CENTRE DE DOCUMENTACIÓ', 'PUBLICACIONS', 'ACTUALITAT', and 'RECURSOS EXTERNES'. Below the menu is a large banner image of a coastal landscape with a road and a building. The main content area features a search bar and a featured article titled 'La Tria de l'Observatori' with a magnifying glass icon. Below this, there are three columns of content: 'El paisatge a la premsa' with several news items, 'Agenda' with a list of upcoming events, and 'Novetats de l'Observatori' with information about international congresses and seminars. At the bottom, there is a 'Glossari' section with a dictionary icon and a 'Catàleg de paisatge' section with a list of documents.

El web de l'Observatori constitueix la principal eina d'informació i és el principal aparador de l'activitat que desenvolupa l'Observatori del Paisatge de Catalunya.

Durant l'any 2009, s'han produït una mitjana de 8000 visites mensuals:

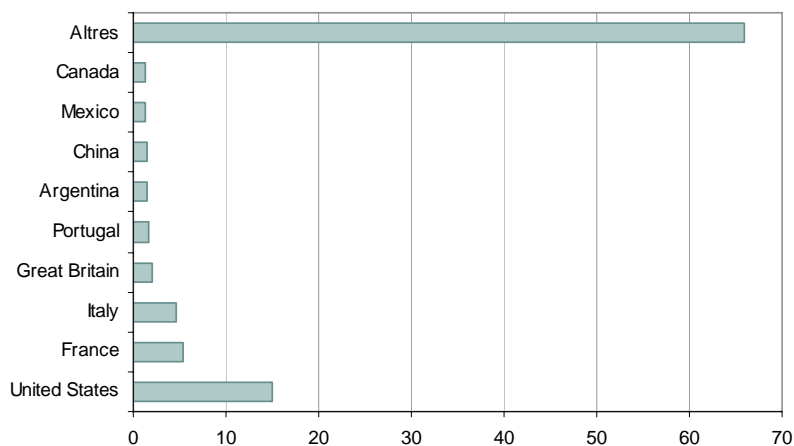
Visites segons la procedència geogràfica:

L'origen dels usuaris ha canviat des de la creació del web. Els usuaris principals provenen de l'estat espanyol, però el nombre de consultes estrangeres ha augmentat considerablement, a causa que la pàgina web es pot consultar íntegrament en els quatre idiomes. Tal com va passar l'any 2008, el 2009, els usuaris estrangers han representat 31% del total de visites.

Els principals països d'origen dels usuaris estrangers són Estats Units, França i Itàlia, tal com es pot veure en el següent gràfic:

Visites des de l'estranger segons la procedència geogràfica (%):

4.2. Nous continguts al web de l'Observatori del Paisatge

Durant l'any 2009 s'han dinamitzat i actualitzat els apartats ja consolidats del web i se n'han incorporat de nous:

4.2.1. Catàleg de paisatge de les Terres de l'Ebre

Es pot consultar el contingut complet del Catàleg de paisatge de les Terres de l'Ebre, elaborat per l'Observatori del Paisatge i lliurat al Departament de Política Territorial i Obres Públiques el 23 de juliol de 2009. El Catàleg ha estat aprovat inicialment el 9 de novembre de 2009 i es troba sotmès a informació pública (EDICTE de 9 de novembre de 2009, sobre una resolució del director general d'Arquitectura i Paisatge per la qual s'aprova amb caràcter previ el Catàleg de paisatge de les Terres de l'Ebre).

http://www.catpaisatge.net/cat/cataleg_presentats_te.php

The image displays two overlapping screenshots of the Observatori del Paisatge website. The top screenshot shows a promotional graphic for the 'Terres de l'Ebre' landscape catalog. It features the acronym 'PTOP' in a red box, the Observatori del Paisatge logo, and several landscape photographs. Text on the graphic includes 'Terres de l'Ebre', 'Catàleg de paisatge', 'Volum I', and 'Memòria Aprobació prèvia Novembre de 2009'. Logos for the Generalitat de Catalunya, Departament de Política Territorial i Obres Públiques, and IDECE are also present.

The bottom screenshot shows the website's navigation menu and a page titled 'Catàleg de paisatge de les Terres de l'Ebre'. The page includes a sidebar with navigation options like 'Activitat 2009', 'Objectius de qualitat paisatgística', and 'Catàleg de paisatge'. The main content area is titled 'ACTIVITAT DE L'OBSERVATORI' and 'Catàleg de paisatge de les Terres de l'Ebre'. It contains a brief introduction and a 'Memòria I:' section listing the catalog's contents:

- Portada i índex (1 Mb)
- Capítol 1. Introducció (0,2 Mb)
- Capítol 2. Metodologia (17,7 Mb)
- Capítol 3. Elements naturals que constitueixen el paisatge (2,6 Mb)
- Capítol 4. Evolució històrica del paisatge (4,6 Mb)
- Capítol 5. El paisatge actual (3,6 Mb)
- Capítol 6. Significació artística del paisatge (1,9 Mb)
- Capítol 7. Valors en el paisatge (3,7 Mb)
- Capítol 8. Rutes i punts d'observació i gaudi del paisatge (1,4 Mb)
- Capítol 9. Dinàmica actual del paisatge (2,9 Mb)
- Capítol 10. Impactes i riscos (1,3 Mb)
- Capítol 11. Possible evolució del paisatge de les Terres de l'Ebre (1,6 Mb)
- Capítol 12. Avaluació del paisatge (1,2 Mb)
- Capítol 13. Paisatges d'Atenció Especial (5,6 Mb)
- Capítol 14. Objectius de qualitat paisatgística (3,7 Mb)
- Capítol 15. Criteris i accions (0,1 Mb)
- Capítol 16. Conclusions (0,1 Mb)

4.2.2. Mecanismes de participació ciutadana

Són diversos els mecanismes de consulta pública utilitzats al llarg de tot el procés d'elaboració dels catàlegs de paisatge i varien en cada catàleg de paisatge (veure el punt 1.2). Durant el 2009 s'ha actualitzat la informació sobre participació ciutadana dels catàlegs de paisatge i s'ha activat una enquesta en línia des del web de l'Observatori per a copsar la percepció de la població en relació amb els diferents paisatges de les Comarques Centrals.

4.2.3. Recomanacions del centre de documentació

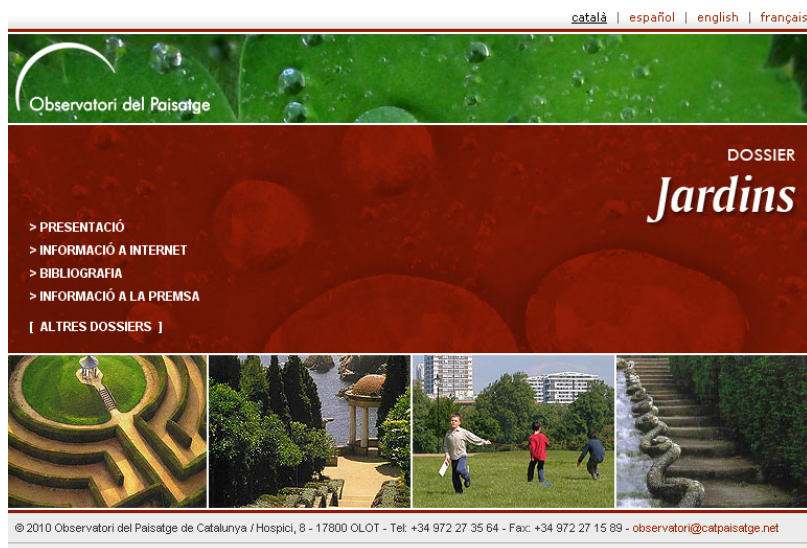
Tal com s'ha comentat en l'apartat 3.1, el fons del centre de documentació conté monografies, publicacions periòdiques, documents inèdits, premsa, documents audiovisuals, etc. De tots aquests documents, de manera bimestral, se seleccionen tres publicacions que es recomanen a través del butlletí *Paisatge*, concretament a la secció 'Publicacions d'interès'. A partir de la configuració del nou web de l'Observatori, s'ha creat un nou apartat a la pàgina web anomenat "Recomanacions del centre de documentació", on

s'hi poden trobar totes les recomanacions que han sortit als butlletins.

http://www.catpaisatge.net/cat/documentacio_recomanacions.php

4.2.4. Dossiers temàtics

El mes de novembre de 2009 l'Observatori del Paisatge va donar a conèixer un nou dossier temàtic: un espai web dedicat als jardins històrics i botànics del món.

L'objectiu del nou dossier, consultable en català, castellà, anglès i francès, és el de fer més proper un patrimoni sovint poc conegut i valorat. El dossier recull, classifica i ordena la principal informació sobre jardins històrics i botànics de Catalunya, l'Estat espanyol i la resta del món, que es troba disponible a Internet (incloses les institucions i entitats dedicades al seu estudi i gestió), i neix amb la voluntat d'esdevenir un espai de referència sobre aquesta temàtica per a persones especialitzades i per al públic en general interessat, que anirà creixent i actualitzant-se periòdicament. Cal fer notar que el dossier només inclou les institucions, centres i iniciatives que tenen un web actiu. Malauradament, aquest criteri exclou de manera inevitable altra informació sobre la temàtica de la pedra seca de gran interès, però que no és consultable des del web.

El dossier Jardins és el tercer que publica a Internet l'Observatori del Paisatge, després del dedicat als paisatges de la pedra seca i als arbres monumentals i singulars. L'Observatori del Paisatge està preparant en aquests moments altres dossiers sobre temàtiques diverses que difondrà durant el 2010.

Observatori del Paisatge
DOSSIER
Jardins

INICI	PRESENTACIÓ	INFORMACIÓ A INTERIET	BIBLIOGRAFIA	INFORMACIÓ A LA PREMSA
-------	-------------	-----------------------	--------------	------------------------

JARDINS HISTÒRICS

JARDINS HISTÒRICS

JARDINS BOTÀNICS

INSTITUCIONS I ENTITATS

DIRECTORIS

JARDINS HISTÒRICS DE CATALUNYA

Els enllaços següents són una mostra dels jardins històrics de Catalunya considerats com a béns integrants del patrimoni nacional.

A Catalunya, la Llei 9/1993, de 30 de setembre del Patrimoni Cultural Català, defineix els elements més importants del patrimoni català amb el nom de Bé Cultural d'Interès Nacional (BCIN), i d'entre aquests distingeix la categoria de "Jardí Històric", reservada als jardins més valuosos. A banda d'aquests béns catalogats com a BCIN, existeix també la figura de Bé Cultural d'Interès Local (BCLL), que inclou aquells altres béns que, tot i la seva rellevància, no reuneixen totes les condicions per ser d'interès nacional. El següent llistat inclou espais catalogats amb aquestes figures i també alguns altres jardins que, malgrat la seva rellevància no posseeixen la deguda protecció.

Finalment, cal recordar que només s'han recollit els jardins que disposen d'un web actiu, de manera que aquest criteri exclou, inevitablement, jardins que no poden consultar-se en un web.

CATALUNYA | ESPANYA | EUROPA | INTERNACIONAL

CATALUNYA

El Turó Park

Web de l'Àrea de Parcs i Jardins de l'Ajuntament de Barcelona amb una àmplia descripció i recull fotogràfic. L'origen d'aquests jardins és un antic parc d'atraccions que va funcionar fins a finals dels anys vint del segle XX. L'aleshores director del servei de parcs de Barcelona, Nicolau M. Rubió i Tudurí, el va reformar i adaptar com a parc públic adaptant elements del model anglosaxó.

Els Camps Elisis (Lleida)

Web de l'Ajuntament de Lleida amb una breu descripció dels espais naturals de la ciutat. Es tracta d'un parc urbà construït als llarg dels segle XIX i XX, que està dividit en àrees de jardins d'estil francès i romàntic anglès, construïts sobre la base de terrenys boscosos. Conté també un palau de vidre on s'hi celebren esdeveniments i la denominada Font de la Sirena.

Els jardins de Can Castelló

Web de l'Àrea de Parcs i Jardins de l'Ajuntament de Barcelona amb una àmplia descripció i recull fotogràfic. Aquests jardins van ser creats al voltant de la casa pairal del doctor Josep Castelló. Malgrat ser un espai domèstic i recollit, presenta una gran varietat d'espècies amb exemplars de grans dimensions.

Jardí Botànic de Cap Roig (Mont-ras i Palafrugell)

Web de la Fundació Caixa de Girona amb informació molt detallada. Els orígens del castell i el jardí es remunten al 1927, quan el matrimoni Woevodsky va decidir

4.3 Organització i participació en cursos, seminaris i jornades

Un dels objectius de l'Observatori del Paisatge és el de formar i sensibilitzar la població sobre el paisatge en sentit ampli. Amb aquesta finalitat, l'Observatori organitza cursos, seminaris i jornades per contribuir a la reflexió sobre temes relacionats amb el paisatge. Durant l'any 2009 s'ha portat a terme a Olot el taller transfronterer 'El paisatge de la caracterització a l'acció' i a Barcelona el seminari internacional 'Paisatge i educació'.

4.3.1. Taller transfronterer 'El paisatge, de la caracterització a l'acció'

Inspirat en el Conveni europeu del paisatge, el Ministeri d'Ecologia, Energia, Desenvolupament Sostenible i Planificació del Territori del Govern francès, i des del 2005, organitza anualment tallers per debatre metodologies de gestió i planificació del paisatge amb experts provinents de diversos països europeus. En les primeres quatre edicions el taller es va celebrar en estats o regions frontereres amb França (Valònia, Espanya, Itàlia i Anglaterra). En aquest cas, el Ministeri francès ha decidit fer-ho amb Catalunya; i, atès que l'Observatori del Paisatge de Catalunya té la seu a Olot, s'ha decidit celebrar-ho en aquesta ciutat, concretament els dies 11, 12 i 13 de juny.

L'objectiu del taller ha estat intercanviar opinions i metodologies de treball que permetin tractar les següents qüestions: Com contribueixen els atles de paisatges o els catàlegs de paisatge en el coneixement i aplicació de polítiques de paisatge? Com es poden articular la caracterització i la qualificació dels paisatges amb la definició d'objectius de qualitat paisatgística? Com es pot articular la definició d'objectius de qualitat paisatgística amb la planificació territorial i sectorial?

Pel que respecte als experts catalans, les experiències que han servit com a base del debat han estat el Pla Territorial Parcial de les Comarques Gironines (pla territorial que la Generalitat de Catalunya està elaborant actualment i que té el mateix àmbit i la mateixa escala de treball que el Catàleg de paisatge de les Comarques Gironines), i la Carta del paisatge de la Vall de Camprodon (per la seva situació fronterera amb França i es coordina amb el Catàleg del paisatge de les Comarques Gironines).

En aquestes jornades ha quedat palès que tant els Atles de paisatge de França com els Catàlegs de paisatge catalans, que coordina l'Observatori del Paisatge, són instruments que aporten informació útil per a les polítiques territorials, urbanístiques i sectorials. Són una oportunitat per inserir el paisatge en les polítiques sectorials i per desenvolupar-ne els instruments pertinents i contribueixen positivament a una reflexió col·lectiva sobre la importància del paisatge, els valors relacionats amb el paisatge i possibles escenaris de futur.

4.3.2. Curs de fotografia 'Paisatge amb figures'

Del 30 de juny al 3 de juliol del 2009 s'ha celebrat el curs de fotografia 'Paisatge amb figures' organitzat per la Fundació d'Estudis Superiors d'Olot Fundació d'Estudis Superiors d'Olot, la Xarxa Vives d'Universitats, la Fundació UdG i l'Observatori del Paisatge.

El professor ha estat Tino Soriano, fotògraf del National Geographic que ha estat distingit amb nombrosos guardons, com ara el World Press Photo l'any 1999. El curs partia de la idea de fomentar el respecte per la natura i aprendre les tècniques adequades per aconseguir fotos poderoses i tenia com a objectiu introduir els alumnes del curs a la fotografia de paisatge i al retrat.

Un dels actes vinculats al curs ha estat la conferència del fotògraf Rafael López Monné a la sala d'actes de l'Hospici, que ha intervingut parlant d' "Horitzons i paisatges".

Cal esmentar que els alumnes del curs han col·laborat cedint algunes de les seves fotografies per la confecció del suplement de Nadal del setmanari La Comarca, que des de fa dos anys elabora l'Observatori del Paisatge (veure punt 4.4.2.)

Algunes de les fotografies dels assistents al curs:

Empedrat del pont de Besalú. Foto: Albert Ferran

Paisatge d'hivern a la Garrotxa. Foto: Marta Figueras

4.3.3. Seminari Internacional 'Paisatge i Educació'

Els dies 19 i 20 de novembre de 2009 s'ha celebrat a l'Auditori Caixa Catalunya de la Pedrera el Seminari Internacional 'Paisatge i Educació'.

El seminari ha reunit experts de tot Europa i ha permès que reflexionessin sobre la importància de l'educació del paisatge per millorar la qualitat de vida de la societat i presentessin experiències concretes sobre l'educació del paisatge en els diferents nivells de l'ensenyament reglat així com en l'educació no formal. El seminari ha comptat amb uns 200 assistents provinents de Catalunya, de la resta de l'Estat espanyol i de diversos països europeus.

El gran interès despertat pel Seminari ha propiciat que l'Observatori del Paisatge de Catalunya decidís enregistrar les ponències en vídeo que estan disponibles en el web. http://www.catpaisatge.net/cat/jornades_paisatge_educacio.php

A més, durant l'any 2010 els resultats del Seminari es recolliran en una publicació amb el mateix nom que formarà part de la col·lecció "Plecs de Paisatge" de l'Observatori.

4.4.2 Suplement de Nadal del setmanari *La Comarca*

La Comarca d'Olot és un setmanari d'informació general d'Olot i la Garrotxa. Aquest any, tal com ja va fer l'any passat, l'Observatori del Paisatge ha col·laborat amb el setmanari i n'ha editat el suplement de Nadal, anomenat *Els altres paisatges garrotxins*. Aquest número especial invita a acostar-se i mirar d'una altra manera els llocs coneguts i quotidians.

4.4.3. Col·laboració amb el projecte “10 mirades més enllà del paisatge”

Es tracta d'un projecte que ha impulsat l'Associació Naturalistes de Girona i que vol promoure alguns dels paratges i indrets més emblemàtics i de gran valor social de les comarques gironines, posant de manifest la importància de preservar aquells paisatges de gran tradició cultural, històrica i espiritual del territori. El llibret resultant del projecte s'ha repartit juntament amb el Diari de Girona.

4.5. Participació en activitats de difusió

Durant l'any 2009 l'Observatori del Paisatge ha participat en diferents activitats acadèmiques i de divulgació (seminaris, conferències, debats, etc). Les principals activitats en les quals ha intervingut són:

- **Palau Robert**
26 de gener de 2009
Presentació de les làmines educatives del projecte Ciutat, territori, paisatge
- **Colegio oficial de Arquitectos de Castilla y León**
11 i 12 de febrer de 2009
Hacia una nueva cultura del paisaje
Conferència: "Políticas e instrumentos de ordenación y gestión del paisaje en Cataluña"
- **Università Mediterranea Degli Studi Di Reggio Calabria (Itàlia)**
24 de febrer de 2009
Conferència: "Los otros paisajes"
- **Ayuntamiento de Valencia**
4 i 5 de març de 2009
XVII Foro Universitario Juan Luis Vives
Conferència: "El Observatorio del Paisaje y la planificación del paisaje de Cataluña"
- **Gobierno de Canarias**
19 i 20 de març de 2009
II Segunda Bienal de Canarias
Seminari "Paisajes Publicados"
- **Universidad Politecnica de Madrid**
26 i 27 de març de 2009
Curso de especialización en rehabilitación de jardines y parques históricos – paisajes culturales
Ponència "El Observatorio del Paisaje de Cataluña, su gestión y proyectos"
- **Fundació Josep Pla**
3 d'abril de 2009
Presentació del llibre *L'Empordà de Josep Pla*
- **Centre de recerca del CNRS 'Écritures de la modernité'**
4 al 7 de maig de 2009
Paysages européens & mondialisation (Flòrencia, Itàlia)
Conferència: "La création des nouveaux paysages de référence"
- **Govern d'Andorra**
5 i 6 de maig de 2009
L'Aplicació de les Polítiques de Paisatge
Conferència "L'aplicació del conveni europeu del Paisatge a Catalunya. L'Observatori del Paisatge i els catàlegs de paisatge de Catalunya".
- **Università IUAV di Venezia i UNISCAPE**
7 i 8 de maig de 2009
Gli Osservatori del paesaggio. Approcci, problemi, esperienze a confronto in Italia e in Europa
Conferència: "El Observatorio del Paisaje de Cataluña: su gestión y proyectos".

- **Colegio de Arquitectos de Galicia, Delegación de Vigo**
19 de maig de 2009
Conferència "Gentes, espacios y lugares"
- **Centre Excursionista d'Olot i Observatori del Paisatge, Olot**
1 d'octubre de 2009
Presentació del documental "Paisatges Observats" de l'empresa VideoPlay Serveis
- **Institut del Territori (València)**
22 d'octubre de 2009
Participar. Com incidir en les decisions que afecten el territori
- **Consell d'Europa**
8 i 9 d'Octubre de 2009
Eighth council of Europe Meeting of the Workshops for the implementation of the European Landscape Convention
Landscape and driving forces (Malmö, Suècia)
- **The Heritage Council**
14 al 16 d'octubre de 2009
Looking around, looking ahead. Irish Landscape Conference (Tullamore, Irlanda)
Ponència: "The Landscape Observatory of Catalonia"
- **Càtedra Internacional UNESCO de Desenvolupament Humà Sostenible**
22 d'octubre de 2009
Fòrum de debat per al desenvolupament sostenible de les ciutats litorals mediterrànies
"La nova ciutat mediterrània"
- **Universitat d'Alacant**
3 de novembre de 2009
Los paisajes: acervo cultural, artes visuales y recurso turístico
Conferència: "Los otros paisajes"
- **Universitat Autònoma de Barcelona**
5 de novembre de 2009
Taula rodona de presentació del Màster en Intervenció i Gestió del Paisatge
- **Obra Social Fundació La Caixa. Girona**
10 de novembre de 2009
Cicle de conferències Converses difícils
Conferència: "Sentit del lloc, paisatge i conflicte"
- **Museu de la Mediterrània**
21 de novembre de 2009
Pagesos, home i paisatge al Baix Ter
Conferència inaugural: "El valor identitari del paisatge"
- **Universidad de Sevilla**
Master en Protección, gestión y ordenación del paisaje
Novembre 2009 al juny 2011
- **Ministère de l'écologie de l'énergie, du développement durable et l'aménagement du territoire**
1 i 2 de desembre de 2009
Colloque sur les paysages alsaciens

Ponència : "L'observatoire du paysage en Catalogne : exemple de connaissance et d'analyse du paysage à l'échelle d'une région pour déterminer des choix d'aménagement et de planification".

- **Universitat de Girona**
15 de desembre de 2009
Taula Rodona "El concepte de paisatge"
- **Xarxa Vives d'Universitats**
18 de desembre de 2009
Jornada de treball "Els paisatges fluvials"
- **Plataforma per la Defensa del Patrimoni Natural del Priorat**
19 de desembre de 2009
Taula rodona "10 anys d'evolució de la presa de consciència del paisatge a la nostra societat"

5. PUBLICACIÓ

5.1. Desenvolupament del pla editorial de l'Observatori del Paisatge

L'Observatori del Paisatge de Catalunya disposa de dues col·leccions pròpies de llibres amb el nom de "Plecs de Paisatge" i "Documents". La col·lecció "Plecs de Paisatge" té dues sèries temàtiques: 'Reflexions' i 'Eines'. La primera recull articles, estudis, jornades i conferències que estudiïn genèricament o a través de casos concrets una determinada temàtica o problemàtica sobre paisatge. La sèrie 'Eines', en canvi, recull normativa, instruments i metodologies per a la protecció, gestió i ordenació del paisatge. Com el seu nom indica, 'Documents' és una col·lecció de textos de petit format sobre paisatge.

En aquests moments s'han editat tres llibres, dos aquest últim any 2009. Ambdós són de la sèrie 'Eines' i porten per títol *Indicadors de paisatge. Reptes i perspectives i Ordenació i gestió del paisatge a Europa*. El primer ha estat coeditat amb l'Obra Social de Caixa Catalunya.

Nogué, Joan; Puigbert, Laura; Bretcha, Gemma (eds.) (2009). *Indicadors de paisatge. Reptes i perspectives*. Olot: Observatori del Paisatge de Catalunya; Barcelona: Obra Social de Caixa Catalunya. (Plecs de Paisatge; Eines; 1). ISBN: 978-84-613-1327-3

El llibre és el resultat del seminari internacional que, amb el mateix títol, va celebrar-se a Barcelona el mes de novembre de 2007. Els diferents capítols reflexionen a l'entorn dels indicadors de paisatge des de diferents perspectives disciplinàries i posen en comú algunes de les experiències més interessants en relació amb el tema existents a l'àmbit europeu. La dificultat d'establir un llistat d'indicadors de paisatge contrastats i comprensibles, així com la seva relativa novetat, converteixen aquest llibre en una obra de gran interès metodològic .

El llibre *Indicadors de paisatge. Reptes i perspectives* es va presentar el dia 18 de novembre a l'entresòl de La Pedrera de Caixa Catalunya, a Barcelona. La presentació fou a càrrec del Sr. Miquel Rafa, director de Medi Ambient de l'Obra Social de Caixa Catalunya, el Sr. Joan Nogué, director de l'Observatori del Paisatge de Catalunya i el Sr. Riccardo Priore, director de la Xarxa Europea d'Ens Locals i Regionals per a l'Aplicació del Conveni Europeu del Paisatge (RECEP).

Nogué, Joan; Puigbert, Laura; Bretcha, Gemma (eds.) (2009). *Ordenació i gestió del paisatge a Europa*. Olot: Observatori del Paisatge de Catalunya. (Plecs de Paisatge; Eines; 2). ISBN: 978-84-613-5010-0.

El llibre se centra en tres dels instruments creats i desenvolupats per la Llei del paisatge de Catalunya i pel reglament que se'n desprèn: els catàlegs de paisatge de Catalunya, els estudis d'impacte i d'integració paisatgística i les cartes del paisatge. Analitza l'aplicació dels tres instruments en el marc d'un estudi comparatiu a escala europea i, és per això, que inclou interessants aportacions d'experts francesos, suïssos, italians, holandesos i britànics. L'objectiu és oferir un petit tast de les experiències europees en aquest terreny per tal que qualsevol lector interessat en pugui fer la corresponent comparació amb l'experiència catalana.

Els dos llibres, *Indicadors de paisatge. Reptes i perspectives* i *Ordenació i gestió del paisatge a Europa*, es poden sol·licitar a l'Observatori del Paisatge de Catalunya (www.catpaisatge.net) i també estan disponibles a text complet al web.

El pròxim llibre, que recollirà les ponències del seminari internacional Paisatge i Educació, que va tenir lloc el novembre del 2009, es publicarà durant aquest any 2010 comptant amb la coedició del Departament d'Educació.

5.2. Butlletins digitals

5.2.1. Elaboració i distribució setmanal del *Dietari de Paisatge*

El *Dietari de Paisatge* és un butlletí digital que, des de juny de 2005, recull setmanalment notícies sobre paisatge publicades en els principals mitjans de comunicació escrits del món, amb un èmfasi especial en les novetats referides a Catalunya.

El *Dietari de Paisatge* va néixer amb l'esperit de fer disponible, d'una manera senzilla i ràpida, informació d'actualitat en temes de paisatge a persones escollides per la seva experiència reconeguda en aquest àmbit, responsabilitats en la seva gestió o amb sensibilitat per aquesta temàtica.

Durant l'any 2009, s'ha continuat fent la recerca diària de notícies d'interès de temàtica paisatgística publicades en els principals mitjans de comunicació escrits i la selecció setmanal de notícies de més interès paisatgístic intentant respectar un equilibri de llengües (català, castellà, anglès, francès, italià i portuguès) i temàtiques, prioritzant les notícies que fan referència a Catalunya. A finals de 2009, 745 persones estaven inscrites a aquest butlletí.

5.2.2. Elaboració i distribució del butlletí Paisatg-e

Durant l'any 2009 s'ha continuat elaborant i distribuint el butlletí digital *Paisatg-e*. Es tracta d'un butlletí electrònic bimestral creat per l'Observatori del Paisatge amb l'objectiu de difondre informació de referència sobre paisatge a Catalunya, a l'Estat espanyol i a escala internacional. S'edita en català, castellà, anglès i francès, i pren el nom de *Paisatg-e*, *Paisaj-e*, *Landscap-e* i *Paysag-e*, respectivament. És una eina d'opinió, informació i conscienciació estretament vinculada al web www.catpaisatge.net, però que disposa de la seva pròpia estructura.

Inclou notícies del mateix Observatori del Paisatge, novetats destacades sobre paisatge, nous documents i normativa, referències bibliogràfiques, webs d'interès, articles apareguts als mitjans de comunicació, agenda d'activitats, seminaris i conferències, entre d'altres informacions. Cada butlletí incorpora, a més, un article d'una persona destacada en el camp del paisatge, "l'Observador". A finals de 2009, es distribuïa a 1700 persones, això significa un augment del 21,4% de subscriptors.

5.2.3. Elaboració i distribució del butlletí *Agenda de paisatge*

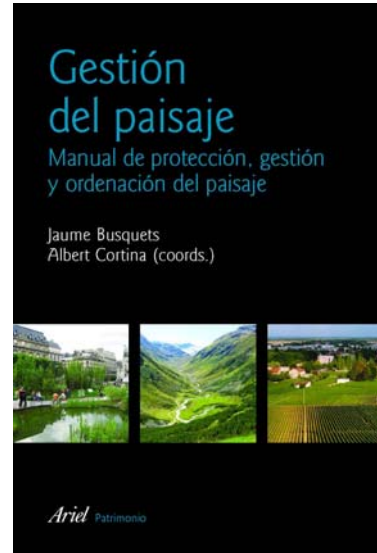
Agenda de Paisatge és una publicació d'informació i conscienciació que l'Observatori del Paisatge de Catalunya posa a disposició del públic cada mes. Estretament vinculat al web de l'Observatori del Paisatge (www.catpaisatge.net) i als butlletins digitals *Paisatg-e* i *Dietari de Paisatge*, el butlletí s'edita també en 4 idiomes i conté informació sobre congressos, salons, jornades, cursos, conferències, presentacions, sortides, premis i exposicions, entre d'altres activitats d'arreu del món, però amb un especial èmfasi en les que se celebren a Catalunya.

El butlletí, de distribució mensual a través del correu electrònic i amb un recull de les activitats programades en els següents tres mesos, pretén ser de gran utilitat pels agents més directament implicats en l'estudi i la gestió del paisatge i, en general, per qualsevol persona interessada en el paisatge. A finals de l'any 2009 el rebien 2158 persones cada mes.

5.3. Elaboració d'articles

L'Observatori del Paisatge ha elaborat diversos articles, alguns publicats en revistes especialitzades:

- “Los catálogos de paisaje”, dins Jaume Busquets i Albert Cortina (coords.). *Gestión del paisaje: manual de protección, gestión y ordenación del paisaje*. Barcelona: Ariel, 2009, p. 397-426.
- “Els altres paisatges” dins Albert Macaya, Rosa Ricomà i Marisa Suárez (coord.). *Art i paisatge*. Tarragona: Diputació de Tarragona; Museu d'Art Modern de Tarragona, 2009, p.13-27.
- “L'Osservatorio del Paesaggio della Catalogna e i cataloghi del paesaggio: la partecipazione cittadina nella pianificazione del paesaggio” dins Benedetta Castiglioni i Massimo De Marchi (ed.). *Di chi è il paesaggio? La partecipazione degli attori nella individuazione, valutazione e pianificazione*. Padova: Cleup, 2009, p. 19-28.
- “A la recerca del discurs territorial i de l'imaginari paisatgístic” dins Carles Llop (coord.). *Paisatges en transformació: intervenció i gestió paisatgístiques*. Barcelona: Diputació de Barcelona, 2009, p. 53-66.
- “Las nuevas expediciones geográficas”, *Despertando Latitudes: Revista Geográfica*, núm. 1, 2009, p. 7-9.
- “Paisatge i salut”, *Engega: revista de la Universitat de Girona*, núm. 10, abril 2009, p. 5.
- “City, territory, landscape”, *Landscape Character Network News*, núm. 31, primavera 2009, p. 10-12.
- “El paisatge arriba a la planificació territorial”, *Periódico de Catalunya*, dissabte 27 de juny de 2009, p. 51-61.
- “Miradas divergentes”, *La Vanguardia*, diumenge 12 de juliol de 2009.
- “Turismo y paisaje”, *Savia, Revista de Economía y Gestión de Viajes*, núm. 71, setembre de 2009, p. 64-65.

“City, Territory, Landscape” Innovative educational project in Catalonia

By Pere Sala, Landscape Observatory of Catalonia

“Landscape education has a long tradition in Catalonia...”

It is very important for a society to learn to understand its landscapes, to identify their value and to acknowledge when and why this value may be under threat. Education plays a fundamental role in achieving this aim, as acknowledged in the Law for the Protection, Management and Organisation of the Landscape of Catalonia, passed by the Parliament of Catalonia in June 2005.

Landscape education has a long tradition in Catalonia, but it still has to address a number of challenges. Amongst these challenges we should note the limited number of practical tools and resources that could help the work of educators, and the need to foster a more resolute involvement of the corresponding governing bodies. Another challenge should be added that of achieving a significant and integrated understanding of the territory and its dynamics, while avoiding views of the landscape that are too partial and narrow. Taking this fully into account, the Landscape Observatory of Catalonia, along with the Ministry of Education and the Ministry of Town and Country Planning and Public Works of the Generalitat de Catalunya, have launched the development of the educational material “City, Territory, Landscape” and their application. The materials are aimed at students of social and natural sciences in the four academic years of Compulsory Secondary Education (Educació Secundària Obligatòria, ESO, between ages 12 and 16) within the framework of educational innovation programmes.

The project aims to foster a new culture of landscape in which the young students, full citizens of the future, will feel co-responsible for the state of Catalan landscapes. Even today, the prevailing approach in the study of landscape throughout the curriculum and in most educational materials has a mainly descriptive character and is mainly focused on the natural or rural landscapes. For this reason, “City, Territory, Landscape” aims to strengthen the explanatory dimension of landscape and to achieve a significant understanding of the city, of the current processes of urbanisation and transformation of land areas, and of the fundamentals of landscape organisation and landscape dynamics. These aims are furthermore achieved by stimulating the students to work in groups and to use the new technologies at school.

Image A: A village on the Costa Brava, Catalonia

www.landscapeobservatory.org.uk

LCN News Issue 31 Spring 2009 Page 10

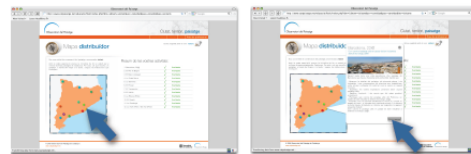
How to use the website

The website referred to in the article is written in Catalan. However, it is still possible to view the interactive functions, which will allow you to obtain a better understanding of how the website works. The following directions allow you to access the website and its activities at www.ca.paisatge.net/educacio/

A Click “Entrar”

A Click “Visitar”

A Click on a number on the map to view information about that landscape

A Click “iniciar” to view the interactive section of the website

A Click arrows “Anterior” or “Següent” to view further information/sections. Once all the information has been viewed the box can be closed using the “x”

A View the panoramic image using the “Control Image” panel. The panel allows you to pan round the image of the landscape and zoom in and out to find the hidden elements within the landscape (numbers within the image) that can be clicked on to view more information and photographs

www.landscapeobservatory.org.uk

LCN News Issue 31 Spring 2009 Page 11

6. PARTICIPACIÓ INSTITUCIONAL

6.1. Assessorament científic i participació institucional

L'Observatori del Paisatge assessora científicament alguns organismes i projectes catalans, estatals i estrangers:

- Consell assessor del Museu del Paisatge de Catalunya
  - Membres de la Comissió Assessora de la Fundació Agroterritori
  - Participació en la Xarxa Pensament i Salut, creada pel Departament de Salut de la Generalitat de Catalunya.
  - Consell Assessor de la revista "Barcelona Verda", editada pel Servei de Parcs i Jardins de l'Ajuntament de Barcelona.
  - Consell Assessor de l'Institut del Territori de València.
  - Consell assessor Factoria de Sostenibilitat (Observatori de la Sostenibilitat de les Comarques Gironines)
Girona, 28 de maig de 2009
  - Membre associat de l'Observatorio de la Sostenibilidad en España (del Ministeri de Medi Ambient).
5 de novembre de 2009
Reunió tècnica en motiu del II Congrés Internacional de Mesura i Modelització de la Sostenibilitat
Escola Universitària d'Enginyeria Tècnica Industrial de Terrassa
- Col·laboració en la *Guia de la Red de Observatorios*, publicada per l'OSE
- Col·laboració amb l'Osservatorio Regionale per il Paesaggio de la regió de Calàbria (Itàlia).
  - Membre del Consell de Direcció de la Xarxa Europea d'Ens Locals i Regionals per a l'aplicació del Conveni Europeu del Paisatge (RECEP):

Fifth Meeting of RECEP-ENELC Executive Board
Ascoli-Piceno, Italia, 13 de març de 2009

6th meeting of RECEP-ENELC executive board
Sevilla, 23 de novembre de 2009
  - Comitè científic del Sistema d'Informació sobre Natura i Paisatge (SINP) vinculat al Ministeri d'Ecologia i Desenvolupament Sostenible de França.
27-28 de setembre
Reunió del comitè científic a Paris.

També hem de destacar que durant l'any 2009 s'han desplaçat nombroses visites a la seu tècnica de l'Observatori a Olot, tant nacionals com internacionals.

7. ANNEX

7.1. L'Observatori del Paisatge a la ràdio i a la televisió

- **Ràdio Sabadell**
24 d'abril de 2009
Entrevista
- **Ràdio Olot**
12 de juny de 2009
Entrevista
- **Cadena Ser**
15 de juny de 2009
Entrevista

7.2. Selecció de notícies aparegudes a la premsa